
Opschrift

Vergadering van 16 oktober 2023

Nummer: 2023_MV_00521

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Stephanie D'Hose: Vrijstelling zetelen in stem- of telbureau

Raadslid(-leden):

Stephanie D'Hose - Open Vld

Bevoegd: Isabelle Heyndrickx

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Eerder dit jaar voerden zowel de federale overheid (voor de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen) als de Vlaamse overheid (voor de lokale en provinciale verkiezingen) een vrijstellingsregeling in voor het zetelen in stem- of telbureaus.

Dat moet een einde maken aan de verhalen van pechvogels die verkiezing na verkiezing moeten opdraven. Het uitgangspunt is dat na twee keer zetelen deze burgerplicht vervuld is en een derde keer dus vrijstelling kan gevraagd worden. Voor de nieuwe regelingen begint de teller pas te lopen vanaf 2024, zodat van de vrijstellingsregeling nog geen gebruik gemaakt kan worden voor de verkiezingen van volgend jaar.

We weten allemaal dat Gent vaak een pioniersrol opneemt en dat is in deze niet anders. Op initiatief van toenmalig schepen van burgerzaken Sofie Bracke hielden de stadsdiensten al sinds 2012 bij welke Gentenaars zetelden in een stem- of telbureau.

Gentenaars die op die manier al twee keer hun zondagsrust opofferden, werden door de dienst burgerzaken geschrapt van de lijst die in aanloop van de verkiezingen opgevraagd wordt door het Gentse parket.

Niet alleen was de stad Gent daarmee haar tijd ver vooruit, de regeling werd ook ruimer toegepast dan enkel voor bijzitters: ook voorzitters en secretarissen kregen vrijstelling. Bovendien moesten betrokkenen in Gent de vrijstelling niet zelf aanvragen, maar werden ze vooraf al uit de lijsten geschrapt.

Vraag:

1. Wordt deze regeling in Gent nog steeds (op dezelfde manier) toegepast door de dienst burgerzaken?
2. Hebben de nieuwe initiatieven van de federale en Vlaamse overheid hierop een impact?
3. Werd deze regeling ook toegepast bij de volksraadpleging van 8 oktober?

4. Zal het gezeteld hebben in een stem- of telbureau voor de volksraadpleging ook meetellen om te bepalen of een Gentenaar na twee keer vrijgesteld wordt?
5. Hoeveel Gentenaars zullen voor de eerstvolgende verkiezingen vrijgesteld worden van het zetelen in een stem- of telbureau?

Antwoord

Conform het nieuwe wettelijke kader zullen vanaf de verkiezingen van 2024 – zowel voor de Federale, Vlaamse als de lokale verkiezingen – de gegevens van de bijzitters verplicht worden bijgehouden in het rijksregister door de gemeenten. De hoofdbureaus zullen deze gegevens overmaken. Het gaat daarbij expliciet enkel over de bijzitters, niet de voorzitters of ambtenaren.

Deze regeling zal op iedere Stad en Gemeente van toepassing zijn. Op deze manier zal bij verhuis de registratie niet verloren gaan en de mogelijkheid tot vrijstelling van toepassing blijven. Wel is het zo dat de vrijstelling niet automatisch zal worden verleend. Het staat immers ieder die wil, nog steeds vrij om meer dan twee keer als bijzitter te zetelen. Maar wie dat liever niet doet, zal op eenvoudig verzoek de vrijstelling kunnen krijgen wanneer uit de gegevens blijkt dat hij of zij al twee keer de taak van bijzitter op zich heeft genomen.

Onze werkwijze zullen wij aanpassen aan het nieuwe wettelijke kader die binnen de GDPR regelgeving past. Gegevens uit het verleden zijn verwijderd aangezien die niet binnen dat wettelijk kader vallen.

Deze regelgeving gaat in vanaf 2024. De recente volksraadpleging van dit jaar valt daar dus nog niet onder. In de toekomst zullen eventuele volksraadplegingen wel meetellen aangezien de regelgeving van het lokale kiesdecreet ook daarop van toepassing is.

Op uw vraag of we vandaag al kunnen zeggen hoeveel Gentenaars uitgesloten zullen worden kan ik nog geen antwoord geven. De registratie start pas in 2024, waardoor pas na 13 oktober 2024 iemand de vrijstelling zal kunnen vragen, door aan te geven dat hij of zij bij de verkiezingen in juni én die in oktober tweemaal de taak van bijzitter op zich heeft genomen.
